

Terör, Asayiş Ve Organize Suç Örgütleriyle Mücadelede “Rasyonel Tespit-Önetkin Polislik Teorisi”nin Hayata Geçirilmesi Ve Sosyal Hayata Etkileri “Gazi Mahallesi Örneği”

*Implementation and Its Effects on Social Life
“Rational Detection-Proactive Police Theory” as an Example
“District of Gazi”*

Mustafa Çalışkan*

Öz

Bu çalışma beş yıllık saha çalışmasının ürünü olup, kriminal suç örgütlerinin ve terör faaliyetlerinin toplum üzerinde, baskı, yıldırma, yağma ve tehdit taktiklerini ele almaktadır. Örgütsel faaliyetlerin engellenmesi amacıyla, İstanbul’da ilk kez uygulanan “Rasyonel Tespit-Önetkin Polislik Teorisi”nin hayata geçirilme safhaları ve örgütlerin halk üzerinde oluşturduğu algının değiştirilebilmesine yönelik saha uygulamaları da çalışma kapsamında değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, güvenlik odaklı stratejik bir planın oluşturulması, uygulanması ve neticelerinin halk-güvenlik güçleri üzerindeki etkisi incelenmiştir. Polisin suç-suçluyla mücadelede halkı yanına alabilmesinin, halka korku salan kriminal örgütlenmelere kanun hâkimiyetini hissettirmesindeki yeri ve önemi de çalışmanın ana temalarındandır.

Anahtar Kelimeler: Gazi Mahallesi, Terör, Organize suç örgütü, Uyuşturucu, Güvenlik

* Dr. Mustafa Çalışkan, İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü, İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü, iletişim: mcaliskan68@yahoo.com

Bu makale iThenticate sistemi tarafından taranmıştır.

Makale Gönderim Tarihi: 19 Aralık 2018

Abstract

This study was created following a five year field study, takes by hand threat tactics and looting, intimidation, pressure criminal offenses of criminal and terrorist activities on society. On the purpose of preventing such activities, first applied in İstanbul the stages of implementation “The Rational Detection of Proactive Police Theory” and also evaluates in the framework of study towards the power change of perception on people created by terror - criminal organisations. In this case, establishing a strategic plan focused on security, its implementation and the effects of consequences on the public - security forces have been examined in all stages of study. The place and importance, providing people's support by the police in fighting against crime and criminals, to make feel power of the rule of law on criminal organisations who spread fear over peoples is one of the important themes of this study.

Keywords: District of Gazi, Terror, Organised Crime Organisation, Narcotic/ Drug, Security

Giriş

12 Mart 1995 günü Gazi Mahallesi’nde meydana gelen kiraat-haneyeye silahlı saldırı sonrası, bilhassa mahalle ve civar bölgede ikamet etmekte olan Alevi vatandaşlarımızın kitlesel tepkilerinin provoke edilmesiyle, Gazi Mahallesi ülkenin ana gündem maddesi haline gelmiştir (Milliyet, 1995: 14). Toplumsal hafızada “Gazi Olayları” olarak yer edinen olayların yaşandığı bölge, ne kadar 2008 yılında mülki olarak Gaziosmanpaşa’dan ayrılarak Sultangazi ismini almış olsa da (Resmi Gazete, 2008), Gazi Mahallesi adıyla kütleleşmiş bir sembole dönüşmüştür (Yücel, 2016).

Sol fraksiyona müzahir terör örgütleri ve taşeron grupları 1995 olaylarından başlamak üzere (Milliyet, 1995:3) 2014 yılına kadar olan yaklaşık 20 yıllık dönemde; Gazi Mahallesi’ni “kurtarılmış bölge” ilan etmişler (Yeni Şafak, 2018); illegal faaliyetler Sultangazi’nin her bölgesine nüfuz etmiştir. Bu durum suç çetelerine de ayrı bir hareket alanı sağlamış olup, suç çeteleri terör örgütleri ile işbirliği yapmaya başlamışlardır (Milliyet, 1996: 3). 2014 yılı Temmuz ayında genel durum belirtilen şekilde olup, İstanbul Emniyet Müdürlüğü’nün 2014-2018 yılları arasında terör faaliyetlerine karşı mücadelesinin aşamaları, sorunların tespiti ile başlayıp, güvenliğin kalıcı hale getirilmesine kadar birçok farklı adımdan oluşmaktadır. Terör yapılanmalarına karşı verilen mücadelede ve güvenliğin sağlanmasına yönelik her adımda, profesyonel polislik anlayışının gerektirdiği anlayışa yönelik çalışmalara ağırlık verilmiştir.

İstanbul Emniyet Müdürlüğü’nün “Rasyonel Tespit-Önetkin Polislik Teorisi”nin hayata geçirilmesi şu aşamalardan oluşmaktadır:

- Sorunların güvenlikçi yaklaşım çerçevesinde tespiti.
- Toplum tarafından kanıksanmaya yüz tutmuş suç unsurlarının belirlenmesi.
- Çözüm önerilerinin analizi, analiz neticesinde belirlenen ilkelere (vatandaşın-suç örgütlerinin reaksiyonunun ölçülebilmesi amacıyla) sahada ilk kez tatbiki.
- Sahadaki ilk uygulama neticesinde, vatandaşın pozitif, suç ör-

gütlerinin negatif tepki verdiği konularda, ileri aşamalı tedbirlerin hayata geçirilmesi.

- Örgütlerin negatif tepki verdiği sorunların aşamalar halinde yok edilmesi.
- Suç mahallinin suç işlenemez hale getirilmesi.
- Güvenliğin ve vatandaşın güvenlik algısının, kalıcı hale getirilmesi amacıyla, toplum destekli mücadele aşamasına geçilmesi.
- Teorinin uygulandığı suç mahallinde, suç unsurlarının sembolik izlerin yok edilmesi.

Güvenlik Güçlerinin Moral-Motivasyonu ve Lojistik Eksikliklerin Tespit Aşaması

Kapsamlı mücadeleye hazırlık döneminde, Sultangazi İlçe Emniyet Müdürlüğü'nde görev yapan personelin motive edilebilmesi amacıyla, öncelikle personelin durumu İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü tarafından gözden geçirilmiştir. Personelle yapılan ilk mülakatlarda bir an önce çözülmesi gerektiği düşünülen bazı sorunlar gözlemlenmiştir.

Öncelikle, personelin bir kısmının görev yaptığı yere; soruşturma, daha önce görev yaptığı yerde yaşanan bir olumsuzluk, görevden uzaklaştırma kaynaklı yer değişikliği sonucu gibi nedenlerle gönderildiği tespit edilmiştir. Bu problemin giderilmesi amacıyla, personelle çeşitli mülakatlar yapılarak sorunları dinlenmiş ve çalışma şartlarının iyileştirilmesi hedeflenmiştir. İkinci olarak, terör eylemlerine müdahale esnasında aktif olarak kullanılan ve "Shortland" adıyla bilinen zırlı araçların sayıca yetersiz ve eski model (1999 model) olması önemli bir eksiklik olarak görülmüştür. Bu araçların model düşüklüğü nedeniyle, bakım ve tamir süreçlerinin uzun sürmesi güvenlik güçleri açısından bir dezavantaj olarak görüldüğünden, araçların yenilenmesi ve araç sayısının artırılması çalışmaları hızlandırılmıştır.

Son olarak, bir problem tespitinden ziyade, bir ihtimalin önüne geçilmesi hedeflenmiştir. Bu ihtimal, güvenlik güçlerinin, adı terör olaylarıyla anılan bir ilçedeki tüm vatandaşlara, "örgüte destek veriyorlar ve tamamı örgüt sempatizanı" gibi yanlış bir bakış açısıyla

yaklaşım riskidir. Böyle bir algının, kapsamlı mücadelenin henüz başındayken güvenlik güçlerinin zihninde oluşması, mücadelenin gidişatını olumsuz etkileyeceğinden, personelle sık sık toplantılar düzenlenmiştir. Yapılan toplantılarda, toplumun genel itibariyle, ekonomik nedenlerle yaşadığı şehirden göç ettiği, vatandaş üzerindeki örgütsel baskıların bertaraf edilmesi halinde, vatandaşların güvenlik güçleriyle daha sağlıklı iletişim kuracağı tüm personele izah edilmiştir. Bu bilgilendirme ve eksikliklerin giderilmesi sürecinin tamamlanmasını müteakip, bölgede terör ve suç örgütlerinin yapılanma merkezlerinin belirlenmesi aşamasına geçilmiştir.

Örgütlerin Vatandaş Üzerinde Algı Yönetimi

Terör ve terörizm, gerek nitelik-nicelik, gerekse amaç-kapsam bakımından birbirinden ayrılmaktadır. Terör, “istenen politik taleplerin karşılanması için, kişilerin, grupların veya hükümetlerin korkutulması amacıyla, şiddet ve yok etme fiilleriyle korku oluşturmaktadır”; terör, şiddet ve korkuyu ifade ederken; terörizm, şiddet ve korkunun sürekli ve sistematik olmasını içermektedir (Kazan, 2016: 109-110).

Terör olaylarının vatandaşı korkuya ve paniğe sürükleyerek nüfuz alanı haline getirdiği yerlerden birisi de hiç kuşkusuz Gazi Mahallesi’dir. Gazi Mahallesi adı duyulduğu zaman, vatandaşın zihninde, kavgalar, yaralanan insanlar, yanan otobüsler, gözyaşları, bitmeyen davalar, ateş edilen sokaklar gelmekteydi. Gündelik basın tarafından sıklıkla işlenen basmakalıp imgeler vatandaşın zihninde yer etmiş durumdaydı. Bu etiket, Gazi Mahallesi’nde oturan ve bu olumsuz imgelerin zarar verdiği insanlar tarafından bile kabullenilmiş durumdaydı (Yücel:2016). Mart 1995 Gazi Mahallesi olaylarından başlamak üzere, Sultangazi Bölgesi suçlular açısından bir çekim ve cazibe merkezi olarak sembolleşmiş, tüm olumsuz imgeler ise bir mahallenin üzerine yapışıp kalmış ve adeta mahallenin etiketi haline gelmiştir. İstanbul Emniyet Müdürlüğü sahada yaptığı araştırma neticesinde, Gazi Mahallesinde yaşayan tüm insanlara etiketlenen olumsuz imgeleri değiştirmek ve vatandaşın can-mal güvenliğini daha iyi sağlayabilmek amacıyla bölgede araştırma başlatmıştır. Mahallenin adı ile anılan olumsuzlukları giderebilmek amacıyla, örgütlerin vatandaş üzerindeki algı

yönetiminde ne gibi taktiklere başvurduğu öncelikli olarak gözlemlenmiş ve buna ek olarak, örgütlerin ideolojik yapılanma merkezleriyle, militan devşirmeyi sistemli hale getirmiş olan yerlerin tespit edilmesi çalışmaları başlatılmıştır. Yapılan bu saha çalışması neticesinde elde edilen ilk bulgulara göre, Sultangazi'deki örgüt yapılanmaları, vatandaşları kanunlara uymamaya teşvik ettikleri ve onları suç işlemeye tahrik edici boyutta kışkırttıkları tespit edilmiştir. PKK terör örgütü, sözde şehir yapılanması olan Yurtsever Devrimci Gençlik Hareketi (YDG-H) vasıtasıyla ve genç nüfus potansiyelini kullanmak suretiyle, geniş katılımlı sokak eylemleri düzenliyordu. Ayrıca, DHKP/C ile TKP-ML, MLKP ve MKP terör örgütleri 1995'ten başlamak üzere, yaklaşık 20 yıllık süreç içerisinde, bölgede varlığını ve etkinliğini sürdürmekteydi. Bu durum, bölgeyi suç örgütlerinin elverişli olarak tanımlanmasına neden olmuş ve illegal işlerle uğraşan kriminal suç örgütleri de bölgeyi kendileri açısından güvenli görmüşlerdir (İEM 2018). Bu yapıların yerleşik hale gelmesinde, kolluk kuvvetlerinin, anında ve sonuç elde etmeye odaklı müdahale eksiklikleri de tesirli olmuştu. Emniyet birimleri yapmış oldukları çalışma neticesinde elde ettikleri ilk sonuçların, bölgede kalıcı güvenliğin sağlanması açısından yeterli olmayacağı düşüncesiyle, halk üzerinde uygulanan baskı ve algı yönetiminin kaynağına inmeye gayret etmişlerdir. 2014 yılından başlamak üzere bir yıl süresince, örgütlerin vatandaşın algısını yönetebilmek amacıyla ne gibi taktiklere başvurdukları derinlemesine araştırılarak, aşağıdaki bulgular elde edilmiştir:

- Gazi bölgesinde, başta DHKP/C ve PKK olmak üzere, terör örgütlerinin bölge hâkimiyetini kontrol altında tuttıkları algısını halkın zihnine yerleştirdikleri ve bu durumun halk üzerinde tesirli olduğu görülmüştür. Bu algıyı kullanan terör örgütünün, DHKP/C'ye finansman sağlamak amacıyla bölge esnafına dergi vb. yayınların satışını yaptığı, Gazi Kent Ormanı ve vatandaşların toplu olarak bir araya geldikleri, muhtelif yerlerde anahtarlık, kartpostal vb. objeler satmak suretiyle kazanç elde ettikleri belirlenmiştir.

- Bölgede çalışmakta olan işadamları ve bilinen zengin, varlıklı kimselerden "Halk Meclisi" adı altında terör örgütleri adına haraç toplandığı (müteahhitlerden daire, galerilerden araç, restoranlar-

dan 10.000-20.000 gibi yüklü meblağlar talep ettikleri) ve gelir elde edildiği tespit edilmiştir. Bu talepleri kabul etmeyen kimselerin ise, ev-iş yerlerinin kurşunlandığı, kişilerin darp edildiği belirlenmiştir.

- Terör örgütüne eleman temini için, bilhassa lise seviyesindeki 15-18 yaş grubu çocuklara yönelik: piknik, futbol müsabakası, sosyal gezi tarzı etkinlikler ve saz, bağlama, tiyatro kursu gibi sanatsal faaliyetler düzenlendiği gözlemlenmiştir.

- Örgütlerin uyuşturucu ile mahalli düzeyde mücadele ettiklerini öne sürerek, Gazi Mahallesi’nde uyuşturucu ticareti tekeline oluşturdukları, yalnızca örgütün müsaade ettiği grubun uyuşturucu satabildiği, bu izin karşılığında uyuşturucu ticareti yapan gruplardan, örgüt adına komisyon alındığı belirlenmiştir. Terör örgütlerine talep ettiği miktarda para vermeyen kimselerin, cezalandırma eylemi adı altında öldürüldüğü ve örgütün uyuşturucuya karşı mücadele görünümünü altında, örgüte pay vermeyeni “ahlaksız” ilan ederek halkın takdirini kazanmaya çalıştığı gözlemlenmiştir. Örgütsel yapılar, bir taraftan uyuşturucu pazarlarken diğer taraftan da uyuşturucu madde bağımlısı olan gençlerin irade zayıflığından veya aile sevgisi-otoritesi bağıllığından uzaklıklarını kullanma eğilimiyle hareket ediyorlardı. Bağımlı gençler, ilk başta legal protestolarda kullanılırken ilerleyen süreçlerde ise, örgütler tarafından düzenlenen eylemlerde kullanılmaktaydı.

- Terör örgütlerinin bölge genelinde tek tip kıyafetlerle korsan gösteri yürüyüşleri düzenledikleri, kısa-uzun namlulu silahlarla gövde gösterisi yaparak, halk nazarında saygınlık kazanma ve devleti zafiyette gösterme çabasında oldukları tespit edilmiştir.

- Bölgede, terör örgütü adına çalışan organize suç örgütlerinin: kasten adam öldürme, adam yaralama, uyuşturucu ticareti, silah ticareti, işyeri-mesken gaspı, kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma, konut dokunulmazlığın ihlali, yağma ve şantaj fiillerini işledikleri ve asayiş olaylarının temelinde de örgütlerin olduğu belirlenmiştir (Özyıldız: 2017).

Emniyet birimleri tarafından elde edilen bu bulgulara ek olarak, terör örgütü ve kriminal suç çetelerine mensup üyeler aşağıda belirtildiği üzere üç farklı jenerasyon şeklinde sınıflandırılmıştır:

- İlk gurup, 35-55 yaş aralığındaki kişilerden oluşmaktadır. Bu gurubun üyeleri, finans politikası, merkezi kararların uygulanmasından sorumlu olmakla birlikte, ideolojik temsil, yürüyüş ve basın açıklamalarında öncü pozisyonunda rol almaktadır.

- İkinci gurup ara jenerasyon olarak değerlendirilen, 28-35 yaş aralığındaki örgüt mensuplarından oluşmaktadır. Guruptaki kişilerin genel itibariyle, örgütsel geçmişi ve adli kaydı olması sebebiyle sokak eylemlerinden imtina ettikleri belirlenmiştir. Bu gurup üyeleri genel olarak; eylemsel ve genç olan alt grubun eğitiminden sorumlu olmakla birlikte, silah sağlama, lojistik kaynak arayışı, yayın ve organizasyon noktasında görevlendirilmişlerdir.

- Üçüncü gurubun ise, 15-28 yaş aralığındaki genç ve tecrübesiz örgüt üyeleri-sempatizanlarından oluştuğu gözlemlenmiştir. Bu gurupta yer alanlar, örgütün eylemsel bakımdan tüm girişimlerini gerçekleştirmeye hazır kitle olarak yetiştirilmişlerdir. Gurubun içerisinde örgüte bağlılığı hususunda tereddüt yaşanan örgüt üyeleri, kolluk kuvvetlerine silahlı ve canlı bomba tipi eylemler için motive edilmektedir. Bu nedendir ki, sansasyonel ve gündem değiştirecek eylemlerde bu gurubun kullanıldığı belirlenmiştir.

Örgütsel Eylemler ve Asayiş Olaylarıyla Mücadele Hedeflerinin Belirlenmesi Dönemi, 2015-2016

2015-2016 yıllarında Sultangazi’de ve daha özelde Gazi Mahallesi’nde örgüt faaliyetlerinin engellenmesine yönelik hedeflerin belirlenip, ilk defa kararlılık arz eden bir mücadeleye başlanmış olması, örgütlerinin kontrol mekanizmalarında zafiyete neden oluşturmuştur. Bu nedenle, beş yıllık zaman diliminde şiddetli müdahale ve çatışmaların yaşandığı zaman dilimi 2015-2016 yılları olmuştur. Yani, emniyetin sorunları tespit aşamasındaki çalışmaları örgütler tarafından idrak edilemediğinden, önceleri arka planda faaliyet gösteren örgüt üyeleri, emniyet birimlerinin kapsamlı mücadeleye başlamasını müteakip ön plana çıkarak olayları tırmandırmaya başlamıştır (Cumhuriyet, 2015: 13-14). Bu durumu ise ülke geneline yayabilmek için, kamuoyunda halk üzerine basıki uygulanıyor algısı oluşturabilme amacına yönelmişlerdir.

Gazi mahallesinde meydana gelen korsan eylem ve gösterilerin

diğer bölgelerden farkı, sabah saatlerinde başlayıp gecenin geç saatlerine kadar devam etmesi ve bazen günler bezen de haftalar boyunca sürdürülebilmesiydi. Bu eylemlerde, uzun namlulu silah kullanılıyor olması kolluk kuvvetlerinin müdahalesini riskli hale getirmekteydi (Bugün, 2015:17) . Aynı zamanda eylemci kitleler çok hızlı şekilde örgütlenebilmekte ve korsan bir gösteride 30 dk. gibi kısa bir sürede 200-300 kişilik kalabalıklar oluşabilmekteydi. Ayrıca, göstericilerin mahalleyi çok iyi biliyor olmaları ve aynı zamanda gecekondu tipi yerleşimlerin düzensizliği nedeniyle bir sokaktan diğer sokağa geçişin mümkün olması göstericilerin hareket kabiliyetini artıran bir faktördü. PKK ve Devrimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi (DHKP/C) terör örgütlerinin mahallede yaşayan sempatanlarının olması da, güvenlik güçlerinin sahadaki mücadelesini zorlaştıran bir diğer faktördü. Vatandaşın bu konuda “polise güven endişesi» yaşamakta olduğu ve örgüte yardım etmediği takdirde kendisine veya yakınlarına zarar verileceği düşüncesi ile hareket etmesi, kapsamlı mücadelenin önünü tıkayan ve aşılması gereken bir diğer faktör olarak belirlenmişti. Sultangazi genelinde faaliyet gösteren örgütler, vatandaşın tamamını örgüt üyesi gibi gösterme çabasındaydı. Güvenlik güçlerinin mahallede yaşayan vatandaşlarının tamamını aynı kategoride değerlendirmesi, örgütün en fazla arzuladığı durumdu. Bu nedenle ki, güvenlik güçlerinin motivasyonunu bozabilmek amacıyla, Gazi Mahallesi’nde örgütlere yapılan baskının artmasını müteakip, başka bölgelerde de polise yönelik saldırılar artmaya başlamıştır (Hürriyet, 2015:17).

İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü daha önceki tecrübelerinden yola çıkarak, toplumsal olaylara müdahale esnasında veya sonrasında gözaltına alma işleminin olayları sonlandırmada etkili olduğunu gözlemlediğinden, bu yöntemi daha baskın şekilde uygulamaya başlamıştır. Ayrıca, daha önce de belirtildiği üzere, güvenlik güçlerinin bölgedeki vatandaşlara terör örgütü üyesiymiş gibi yaklaşımda bulunmaması, örgütlerin hedefinin böyle bir yaklaşım oluşturmak olduğu ve güvenliğin sağlanmasını vatandaşların bizden daha fazla istediği hususunda gerekli bilgilendirmeler tekrar tekrar yapılmıştır. Yürüyüş, basın açıklaması ve anma gibi

toplamların öncesinde, yetkili emniyet amirleri tarafından müzakereler yapılmak suretiyle kışkırtıcı grupların-örgüt üyelerinin izole edilmesi sağlanmıştır. Legal gösterici kitleler, örgüt üyelerinden ayrılarak, onlara gerekli müsamaha gösterilmiş, bölgedeki ibadethane temsilcileri ve zaman zaman gösterilere öncülük eden siyasi parti temsilcileri ile kontak kanalları açık tutulmuştur. Tüm bunlara ek olarak, kamuya ait legal görünümüne sahip tesislerin, örgüt sempatanlarının kullanımından men edilmesi amacıyla ilk girişimler başlatılmıştır. Sultangazi İlçe Emniyet Müdürlüğü'nün sahada kapsamlı-etkin mücadele merkezli bu stratejisi neticesinde, toplumsal olayları kışkırtamayan DHKP/C terör örgütü ve PKK'nın şehir yapılanması YDG-H, güvenlik güçleri karşısında çaresiz kalarak, uzun namlulu silahların kullanılmaya başladığı eylemlere tevessül etmeye başlamıştır (Habertürk, 2015).

Terör Örgütlerine, Örgüt Üyelerine ve Örgütlerin Finansman Kaynaklarına Yönelik Aktif Mücadele Dönemi, 2016-2017

Terör örgütleri hedefledikleri amaçlara ulaşabilmek amacıyla önemli miktarda finansal desteğe ihtiyaç duyarlar. Örgütler, buldukları konuma göre ihtiyaç duydukları finansal desteği sağlamak için legal ya da illegal yollardan herhangi birisini veya her ikisini birlikte kullanabilirler. İlegal olarak; uyuşturucu, silah, insan kaçakçılığı; sahtecilik, karapara aklama, kalpazanlık, fidye ve haraç gibi birçok alanda faaliyet gösterirler. Bu nedenle terörle mücadelenin başarıya ulaşması için bu kaynakların da kurutulması gerekmektedir (Oral, 2016: 354).

Terör örgütlerinin, illegal finans kaynakları haricinde, legal görünümüne sahip işletmeleri de olabilir. Legal görünümüne sahip yolun denenmesinin en önemli nedeni, geliri sürekli hale getirmektir. Legal görünüm altında faaliyet gösteren örgütler, özellikle nakit girişi sürekli ve fazla olan, dikkat çekmeyecek işletme şeklinde örgütlenmektedirler. Bu modelin dünya üzerinde etkin olarak kullanıldığı en dikkat çekici modelini, IRA terör örgütü oluşturmuştur. IRA'nın yasal işletmelerden ve gayrimenkul geliştirme işinden elde ettiği gelirlerin, yasadışı kaynaklardan elde ettiği gelirlerin iki katı olduğu ileri sürülmektedir (Gürel, 2015). Terör örgütleri direkt olarak faaliyet göstermediği alanlarda ise organize suç örgütlerini

taşeron olarak kullanarak, yer altında faaliyet gösterme eğilimine girerler. Terör ve organize suç örgütleri, insan kaynaklarını toplama aşamasında yoksulluk, işsizlik, dışlanmışlık gibi sosyal unsurlardan yararlanmaktadır (Gökbunar, 2014).

Birçok organize suç örgütü ve özellikle de gençlerin oluşturduğu çeteler düşük gelirli bölgelerde ortaya çıkmaktadır. Özellikle, büyük kentlerdeki suç örgütlerinin temel insan kaynakları gençler ve çocuklardır (Skaperdass, 2001). Bu bağlamda, devlet tarafından uygulanacak sosyal politikalar, fakirlik ve gelir eşitsizliği ile alakalı ekonomik durumun iyileştirilmesini sağlayabilirse, terör odakları eleman temininde çok daha büyük zorluklarla karşı karşıya kalacaktır (Krieger ve Meierrieks, 2010).

Aşağıda sunulan tabloda Gazi Mahallesi’ne yönelik sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel bilgiler verilmekte olup, bu veriler yukarıda değindiğimiz sosyal konulara büyük ölçüde ışık tutmaktadır.

Tablo 1: İstanbul’da, Alemdağı, K. Bakkalköy ve Gazi Mahallesi’nin nüfus ve sosyo-ekonomik yapısına yönelik istatistiki bilgiler.

Doğum yeri		Nüfus Yaş Ortalaması		Eğitim Durumu		İş Durumu		Sigorta Durumu	
Köy-Kasaba	50	15-19 Yaş	13	Okur-yazar değil	12	Çalışıyor	70	Var	20
İlçe	33	20-24 Yaş	29	Okur-Yazar	14	Geçici Çalışıyor	15	Yok	80
İl	17	25-29 Yaş	30	İlkokul	53	Çalışmıyor	15		
		30-34	28	Ortaokul ve Lise	17				
				Yüksek Öğrenim	19				
Toplam	100		100		100		100		100

Bu tabloda en önemli noktalardan birisi, çalışmayanlar ile geçici çalışanların oranının yaklaşık %38 nispetini oluşturmasıdır. Tabloda, işsizlik sorununun had safhada olduğu, tehlikeli boyutlara ulaştığı görülebilmektedir (Doğan, 1997).

2014-2015 yıllarında Sultangazi bölgesinin polisiye tedbirler bağlamında suç haritası çıkarılmış, örgütlerin gen dizilimi analiz edilmiş ve mücadele metodu belirlenmiştir. Sultangazi ilçesinde, daha dar manada Gazi Mahallesi'nde terör örgütlerinin eylem ve faaliyetlerinin minimize edilmesi sürecinin başlangıç tarihi olan dönem ise 2016 Ağustos'undan başlamak üzere günümüze kadar uzanan süreçtir.

Türkiye'de terör kaynaklı güvenlik sorunu, çözülmesi gereken öncelikli sorunlar arasında yer almaktadır. Bu mücadelenin, İstanbul gibi Türkiye'nin en yoğun nüfuslu metropolünde sürdürülebilmesi ise uluslararası polislik uygulamalarında elde edilen tecrübelerin de kullanılmasıyla mümkün olabilir. Sultangazi ilçesi ve civarında bir taraftan terörler mücadele edilirken diğer taraftan, Kırık Pencereler Teorisi'nin (Bilen ve Büyüklü, 2018) de uygulanabileceği uygun ortamın hazırlanması da amaçlanmıştır. Böylelikle, terörle mücadele neticesinde elde edilen başarıların kalıcı hale getirilmesi hedeflenmiştir. Bir şehrin güvenliğinin sağlanmasında birden fazla teori, yeni yaklaşımlar geliştirilerek kullanılabilir. Ancak, insan hayatının söz konusu olduğu durumlarda, denenmiş ve başarılı olmuş teorilerin, terör odaklı sorunların çözülmesinin akabinde kullanılması daha mantıklı bir yaklaşımdır. Bu nedenle "Kırık Pencereler Teorisi" uygulamasında olduğu gibi, devriye görevlerinde görünür olma modelinin uygulanması da, örgütsel faaliyetlerin engellenmesini müteakip sahaya yansıtılması ilkesiy-le hareket edilmiştir.

Hedef Eylem Planının Oluşturulması

Emniyet birimleri tarafından düzenlenen, asayiş ve güvenlik odaklı toplantılarda dikkat edilecek hususlar şu başlıklar altında değerlendirilmiştir:

- Gazi bölgesinde meydana gelen toplumsal olay, eylem ve kor-san gösterilere polis ekiplerinin anlık müdahale etmesi,
- İstihbarat ve Terörle Mücadele (TEM) şube ekiplerinin edindik-leri bilgileri ilçe ekipleri ile birlikte değerlendirerek bölgenin has-sasiyetine uygun operasyon yürütülmesi,

- İbadethanelere saklanma girişiminde bulunan örgüt üyelerine müdahalenin zaruri hale gelmesi durumunda, azami dikkat edilerek bilhassa Alevi vatandaşlarımızın inançlarına saygı duyulduğunun vurgulanması ve örgütlerin kışkırtmasına asla izin verilmemesi,
- Mahalle halkının polis ekiplerine vatandaşlık görevi ölçüsünde yardımcı olabilmesi hususunda kendilerine gerekli güven ve itimadın sağlanabilmesi. Bu bakımdan kıraathane, çay bahçesi gibi yerlerde, polisin vatandaşla bir arada olması, mahalle muhtarları ve bölge okul müdürleri ile yakın temasta olunması, ibadethane görevlisi, kanaat önderi ve toplumca saygı duyulan kimselerle ilçe müdürü-yardımcısı nezdinde temasların sağlanması,
- Resmi polis ekiplerinin mahalle içerisinde devriye görevi ifa etmesi, resmi yaya devriyelerinin ana cadde ve yollarda, gece-gündüz (24 saat esasına göre) görev ifa edebilmesinin sağlanması ve
- Terörle mücadele sonucu başarı sağlandıktan sonra asayiş olaylarına ağırlık verilmesi ve terörle mücadelenin icraat ve neticelerle taçlandırılmasıdır (İEM 2018).

Legal Görünümlü Finans Kaynakları ve Örgütlerin Sözde Yönetim Merkezleri

Örgütlerin gelir kaynakları engellenmediği müddetçe sahadaki varlıklarının sarsılmayacağı, halkın devlete olan güveninin sağlanamayacağı düşüncesi sonrası, korsan taksi durakları, kaçak yerlere yapılan çay bahçesi gibi işletmelere operasyon hazırlığına girilmiştir. Çünkü Gazi Mahallesinde etkinliğini arttıran DHKP/C terör örgütü üyeleri “Halk Cephesi” isimli alt fraksiyonları aracılığıyla ekonomik gelir elde etmek amacıyla çay bahçesi açma, taksi durağı işletme gibi faaliyetlere girişmiş, örgüte üye kazandırmak amacıyla belediyeye ait çeşitli yerleri işgal etmiş olduğu tespit edilmiştir. 2016 yılı 31 Ağustos sabahı İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü’ne bağlı Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü, Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğü, Özel Harekât Şube Müdürlüğü, Sultan-gazi İlçe Emniyet Müdürlüğü, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve İstanbul İtfaiyesi katılımıyla bir operasyon düzenlenmiştir. DHKP/C terör örgütü ile irtibatı tespit edilen 4 taksi durağı, Gazi

Halk Meclisi binası ve iki çay bahçesi, kaçak yapı olmaları da göz önünde bulundurulurak yıkılmıştır (Hürriyet, 2018).

Bu operasyon sonrasında, bölge sakinleri yerel ve ulusal basında yer alan haberlere inanmayıp, polis merkez amirliklerine gelerek yapılan operasyonu teyit etmek gereği duymuşlardır. Bu durum, bölgede yaşayan vatandaşın zihninde, örgütlerin asla yok edilemeyeceği algısının oluştuğunu ispatlar niteliktedir. Bu nedenledir ki, bölge sakinleri legal görünümlü illegal merkezlerin yıkılmasına inanmakta büyük güçlük çekmişlerdir. 31.08.2016 tarihinde ise, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne ait Gazi Şehir Parkı içerisinde bulunan ve 2015 yılından itibaren DHKP/C terör örgütüne "Hasan Ferit Gedik Uyuşturucu ile Savaş ve Kurtuluş" merkezi adı altında faaliyet gösteren kuruma baskın yapılmış, burada bulunan terör örgütüne müzahir şahıslar gözaltına alınmıştır (Sabah, 2017). Bu çalışma sonrasında terör örgütü benzer bir merkez açma girişiminde bulunmamıştır. Bu aşamadan sonra güvenlik güçlerinin ilk hedefi, yıkım veya tahliyesi gerçekleşen yerlerde hiçbir oluşumun tekrar faaliyete geçmesine izin vermemek olmuştur.

İşin ilginç yönü, örgütlerin mali kaynaklarına darbe vurulmasını müteakip, yeni maddi kaynak oluşturmaya çabalayan örgüt üyelerini bölge sakinleri emniyete ihbar etmeye başlamıştır. Örneğin, 23.06.2018 tarihinde, DHKP/C terör örgütünün propagandasını yapan süreli yayınlardan bazılarının, mahalle esnafına satışının zorla yapıldığı ve örgüte finansman sağlandığı yönünde ihbarlar alınmıştır. İhbara yönelik çalışma başlatılmış ve illegal yayınları vatandaşa yüksek ücretler karşılığında satan bir örgüt üyesi yakalanarak, çıkarıldığı mahkemece tutuklanmıştır. Bu tutuklama, örgütlere para kaynağı oluşturan diğer yayınlara da emsal teşkil etmiş ve bu tarihten sonra, zorlama yoluyla yayın satışına yönelik herhangi bir ihbarla karşılaşılmamıştır.

Sultangazi'de 2014-2016 yılları arasında yapılan ilk tespitlerde ruhsatsız işyerlerinin yoğunluğu dikkat çekici boyutlara ulaşmış durumdaydı. Belediye yetkilileri tarafından denetlenen 9811 işyerinden sadece 5133'ü işyeri açma ve işletme ruhsatına sahipti ve 4678 işyerine ise ruhsatsız olmasından dolayı yasal işlem başlatılmış ancak istenilen netice elde edilememiştir. 2017 yılında bu

olumsuzluğu gidermek amacıyla, emniyet birimleri belediye yetkilileriyle koordinasyonu sağlamış ve yapılan denetimlerle geçmişte belirlenen 4188 işyerinin ruhsatsız çalışmaya devam ettiği görülmüştür. Yapılan çalışmalar neticesinde 2017 yılının ilk beş ayında 3244 işyerinin ruhsat müracaatında bulunması sağlanmış; 256 işyeri ruhsat almaması nedeniyle kapatılmış, 688 işyeri ise ticaretten men edilmiştir (Sayıştay, 2017) Sultangazi Belediyesi’ne 2014-2017 yılları arasında en fazla ruhsat başvurusu bölgedeki kontrolün ele alındığı 2017 yılının ilk 5 ayında yapılmıştır.

Emniyet tarafından yapılan denetimler öncesinde, bu gelirlerin örgütler ve taşeronları olan organize suç örgütleri tarafından haraç adı altında toplandığı, bölgede yaşayanlar tarafından da bilinen bir gerçektir (Habertürk, 2018) Bu proje sayesinde esnafın can güvenliği sağlanmış, devlete ödenen verginin örgüt sempatican-destekçilerinin eline geçmesi engellenmiş ve gazi bölgesinde örgütlerin hâkimiyet kurdukları alanlar ortadan kaldırılmıştır. Yapılan tüm bu uygulamalar neticesinde, halkın zihninde yer etmiş olan; örgütün her yere hakim olduğu anlayışı yıkılmaya başlamış, caddelerde ve sokaklarda polis her an görünür hale gelmesiyle vatandaşın bilinçaltında terör örgütlerinin oluşturduğu korkunun önüne geçilmesi hedeflenmiştir. Güvenli Gazi Projesi uygulamaları çerçevesinde, ilçe ve kalekol ekiplerinin güçlü ve etkili denetimler yapması da hedeflenmiştir. Projenin kişilere bağlı olarak değil, sistemsel olarak işlemesi amacıyla hazırlıklar yapılmış ve görevli amir-memurlar değişse dahi “Güvenli Gazi Projesi” ile Gazi Mahallesi güvenli kalacaktır ilkesi kalıcı hale getirilmiştir.

Kalekol Projesinin Hayata Geçirilmesi

Kalekol Projesi’nin temeli, bölge sakinlerinin de bildiği üzere, yıllarca terör örgütünün adeta gasp ettiği ve merkez olarak kullandığı Gazi Şehir Parkı’nda bulunan Nikâh Sarayı Binası arazisinde atılmıştır. Bölge sakinlerince terör odaklarının merkezi olarak bilinen bir yerde, İstanbul Emniyet Müdürlüğü tarafından kalekolun kurulması, örgütlerin Gazi Mahallesi civarına bir daha asla yaklaştırılmayacağına yönelik bir mesaj niteliği de taşımaktaydı.

Kalekol Amirliği, terörle mücadelede kolluk kuvvetlerine alan

hâkimiyeti sağlamış ve devletin bölgede güvenliği sağlama kararlılığını halkın da algılaması bakımından önemli bir katkı sunmuştur. Sahada görev yapan zırhlı araçların, olaylara müdahalede sürat ve caydırıcılığı halkın kendisini güvende hissetmesine yardımcı olmuştur. TEM, Çevik Kuvvet, Özel Harekât, Güvenlik Şube birim personellerinin aynı çatı altında aynı amaca yönelik hareket etmesi ise, kolluk kuvvetlerinin mücadele kabiliyetini artıran bir faktördür. Kalekol Amirliği'nin kurulduğu bölgenin yerleşim birimlerine yakınlığı vatandaşın kendisini güvende hissetmesinde etkili olmuş ve vatandaşlar bizzat kalekola gelerek güvenlik güçlerinden kalekolun devamlılığını talep etmeye başlamışlardır (İEM 2018).

Tem-Güvenlik Büro Amirliği'nin koordinesinde görev yapan kalekol personeli, ilçe emniyet müdürlüğü ekiplerine yardımcı bir kuvvet olmuş ve yapılan uygulamalarda pek çok silah ele geçirilirken, suçüstü vakaların sayısı artmış ve aranan şahıslar tespit edilerek yakalanmaya başlamıştır. 2016-2017 yılları arasında Kalekol Amirliği uygulamalarında 96 adet pompalı tüfek, 156 adet tabanca ve 72 farklı konuda suçüstü yapılmış (uyuşturucu madde, genel güvenliği tehlikeye atmak, vs.) ve 428 aranan şahıs yakalanmıştır (İEM 2018).

2016 Ağustos sonrası 1 yıllık süreçte DHKP/C ve PKK terör örgütleri sözde önem attıkları günlerde ve haricen birkaç defa bomba süsü verilmiş pankart, bir defa yol kesme, üç kez maskeli şekilde silahla havaya ateş ederek slogan atma ve örgüt propagandası yapma (Sabah, 2016) şeklinde eylemler gerçekleştirmiştir. Lakin bu tip eylemler 2014 yılı ve öncesindeki eylemlerin aksine ses getirememiş ve propaganda niteliği dahi taşımayacak kadar küçük boyutta kalmıştır (İhlas Haber Ajansı [İHA], 2016).

Saha Hakimiyetinin Sağlanması ve Örgüt Yapılanmalarının Et-kisizleştirilmesi

Tüm bu başarılı çalışmalar neticesinde güvenlik güçlerinin bölge genelinde saha hakimiyetini tamamen ele alması hedeflenmiştir. 2014 yılından beri süregelen çalışmalar neticesinde, terör örgütlerinin eylemlerinin gerçekleştiği muayyen saatler, eylem noktaları, kaçış güzergâhları dahi belirlenmiştir.

Elde edilen bu veriler, polisin dikkatini artırıcı bir tesir oluşturmuştur. Belirlenen saat aralıklarında sahada görev yapan polis sayısı artırılarak, polisin her an vatandaşın yanında olduğu algısı güçlendirilmiştir. Vatandaş ve esnafın devleti her an sahada görmesi sayesinde, huzur ve güven, zamanla halk destekli bir kimliğe bürünmüştür. Gelen ihbarlardaki konunun türü ne olursa olsun, olay yerine intikal süresinin 2-3 dakikaya kadar inmesi ise örgüt sempatanlarının eylem yapamaz hale gelmesini sağlamıştır.

Gece belirli saat aralıklarında görevlendirme yapılan her ekibe sorumluluk sahası zimmetlenmesi, polisin kendi alanını daha iyi tanıması hususunda, klasik olmasına karşın hala uygulanan bir yöntemdir. Bu yöntem ek olarak, gece meydana gelen olayların her sabah değerlendirilip günlük haftalık ve aylık değerlendirmelerin yapılması ise, hangi hususlarda eksiklik olduğunu ortaya çıkarmıştır. Gece yapılan görevler esnasında, karşılaşılan eylem türlerine yönelik önlem alınması, eylemlerin azalmasında ziyadesiyle etkili olmuştur. Örnek olarak: PKK / YDG-H'nin sıklıkla başvurduğu ve azmettiği olayların 2014 yılından 2018 yılına kadar olan istatistik oranları aşağıda oluşturulan Tablo-2’de belirtildiği gibidir.

Tablo 2: İstanbul Emniyet Müdürlüğü resmi kayıtlarına göre, İstanbul Sultangazi İlçesi’nde örgütsel faaliyetler kapsamında değerlendirilen suç ve suç unsurlarına yönelik istatistik bilgileri.

Olay Türü	Yıllara Göre İstatistiksel Değerler				
	2014	2015	2016	2017	2018
Yağma ve gasp olayları	153	160	213	166	111
Uyuşturucu madde ticareti yapanlara yönelik adli işlem sayısı.	54	59	58	77	114
Kişiyi hürriyetinden yoksun bırakmak.	48	58	46	34	17
Güvenlik güçlerine karşı molotof saldırı eylemi.	26	57	8	0	0
Gösteri yürüyüşü ve toplumsal olaylar.	253	238	127	15	5
Güvenlik güçlerine yönelik saldırılar.	0	5	3	1	2

15-20 yaş arasında kayıp şahıs sayısı.	592	535	692	490	449
Araç kundaklama eylemleri.	34	32	14	3	1
Evden, işyerinden ve otodan hırsızlık.	2942	2328	2824	2456	1729

Tablodaki istatistiki veriler incelendiğinde, terör örgütlerinin ve örgütlerle bağlantılı organize suç örgütlerinin maddi gelir sağladığı, uyuşturucu madde satışı ve gasp olaylarına yönelik polis operasyonlarında fark edilebilir bir artış gözlemlenmektedir. Diğer taraftan suç örgütlerinin işlediği suçlarda ise düşüş gözlemlenmektedir. Suçlarda düşüş oranının en fazla gözlemlendiği yıllar, 2017-2018 yılları olmakla birlikte, örgütsel faaliyetlere yönelik inceleme ve araştırmanın en yoğun olduğu 2014-2015 yıllarında suçların bölge ortalamasında olduğu gözlemlenmektedir. Gösteri yürüyüşü ve toplumsal olay sayısının düşüşünü müteakip, güvenlik güçlerine karşı düzenlenen molotof saldırılar bitme noktasına kadar gerilemiştir. Bu durum, gösteri yürüyüşlerinde ve toplumsal olaylarda terör örgütlerinin etkinliğini ispatlaması bakımından çok ince ve bir o kadar da önemli bir ayrıntıdır. 2014 yılında, 253 ayrı toplumsal olay gerçekleşirken, 2018 yılında ise, örgütsel içerikli pankart konusu dahi toplumsal olaylar statüsünde değerlendirilmesine karşın, sadece 5 toplumsal olay yaşanmıştır. 2018 yılında bölgede alan hâkimiyetinin kurulmasıyla, bölge sakinlerinin en çok memnuniyetsizlik duyduğu hususların başında gelen evden veya otodan hırsızlık konularında, fark edilebilir bir başarı elde edilmiştir.

2017 yılının ikinci yarısından itibaren, haftanın her günü, farklı saat ve farklı güzergâhlarda Gazi Polis Merkez Amirliği'nde görevli resmi üniformalı personel ve güvenlik büro Amirliği personelinin de katılımı ile yaya devriye görevi başlatıldı. Resmi yaya devriye vatandaş ve halkın gözünde Gazi bölgesinde artık resmi polisin olduğunu ve artık örgüt faaliyetlerinin sona erdiğini tasdik etmektedir. Araç ile seyir halinde iken, mahallede var olan veya değişime uğrayan hususlar gözden kaçabilmekte iken yaya devriye esnasında dikkat çekmektedir. Polisi sahada gören va-

tandaş-esnaf bazı konularda bilgi alışverişi amaçlı diyaloga girmekte, bazı hususlarda yardım talep ederken, bazen de ihbarda bulunmaktadır. Bu uygulamalar Gazi bölgesinde polis-halk dayanışmasını güçlendirmiştir.

2014 yılında, asayiş konuları da dahil olmak üzere, yalnızca shortland olarak adlandırılan araçlar ile olay yerine gidilerek olaylara müdahale edilebilmekteydi. 2017 yılı itibariyle, devriye ekipler amirliğine bağlı, zırhlı resmi connect araçlar bölgede faaliyetlerine başlamıştır. 2018 yılı Ocak ayı itibariyle, resmi personel resmi ekip otolarıyla sabit uygulamalarda görevlendirilmiştir. İlerleyen günlerde, umuma açık asayiş uygulamalarında denetim sağlanmış ve Gazi Mahallesi'nin en ücra sokaklarına kadar devriye görevi icra edilmeye başlanmıştır. Resmi ekip otoları ile önleyici ve adli polislik görevinin ifa edilmesi hayatın normale döndüğü, örgütlerin hâkimiyetinin son bulduğu ve Gazi Mahallesi'nin terörden arındırıldığı mesajını bir kez daha vurgulamaktadır.

Toplum Destekli Mücadele Dönemi

2017-2018 yılları “Güvenli Gazi” projesinde ulaşılan noktanın korunması, polis-halk ilişkilerinin geliştirilmesi ve terörle mücadeledeki başarının vazgeçilmez bir ilke haline gelmesi ve geriye dönülmez hale getirilmesi gerekiyordu.

Bu amaçla, örgüt mensuplarının gerçekleştirdiği dar kapsamlı eylemler dahi, TEM Müdürlüğü-Güvenlik Büro Amirliğince değerlendirilmiştir. İhtiyaç duyulan durumlarla alakalı olarak diğer şube müdürlükleri ile de koordineli çalışma gurubu oluşturulmuştur. Bu çerçevede, faili belli olmayan terör eylemi kalmaması ve adli makamlar önüne şüphelilerin eksiksiz olarak çıkarılması sağlanmıştır. 12.02.2018 tarihinde, Sultangazi Tem-Güvenlik Büro Amirliği'nin 2 aylık büro ve alan çalışması neticesinde, sosyal medya üzerinden terör örgütü PKK propagandası yaptığı tespit edilen ve aralarında örgüt üyelerini de bulunduğu kişiler yakalanmıştır (Türkiye Radyo Televizyon Kurumu [TRT], 12.02.2018). Bu operasyondan sonra, sosyal medya üzerinden örgüt propagandasının ve örgüte eleman temin etme çalışmalarının büyük ölçüde önüne geçilmiştir (Kartal, 2018)

Ayrıca mahallenin tamamının örgüt üyesi gibi damgalamasına önlem olarak duvar yazılarının silinmesi çalışması başlatılmıştır. Duvarlardaki yazıların silinmesinin, Sultangazi İlçesi ve daha özelde Gazi Mahallesi'ne etiketlenen olumsuz damgalamanın da silinmesi açısından olumlu bir tutum olabileceği düşünülmüştür. Belediye ekipleri ile güvenlik görevlilerinin müşterek çalışmalarıyla, okul çevreleri ve çocuk parkları başta olmak üzere tüm sokaklar araştırılarak tespit edilen geçmiş tarihli yazıların tamamı vatandaşın da desteğiyle silinmiştir.

Duvar yazılarının silinmesini müteakip örgüt üyeleri bu durumdan rahatsız olmuş ve 09.03.2018 tarihinde Gazi Mahallesi muhtarlığı duvarlarına "12 Mart'ın hesabını soracağız- halk cephesi", "hedef karakol! Gazi komutanı Ali Haydar Çakmak" ve "12 Mart'ta cephe saflarına" şeklinde yazılamalar yapıldığı tespit edilmiştir. Bölgede yapılan takip çalışmaları esnasında, duvarlara geçmişte olduğu gibi propaganda amaçlı yazılamalar yaparak Güvenli Gazi Projesini sabote etmeye çalışan iki kişi tutuklanmıştır. 04.06.2018 tarihinde ise, duvara yazılama yaptığı belirlenen, Devrimci Liseliler (Dev-Lis) yapılanması içerisinde faaliyet gösterdiği anlaşılan iki kişi daha suçüstü yakalanmış ve çıkarıldıkları mahkemece tutuklanmıştır. Toplumun Gazi Mahallesi'ne bakış açısının değiştirilebilmesi ve vatandaşın güvenliğinin sağlanması kapsamında yapılan çalışmalar neticesinde bölgede örgütsel yazılama olayları da sonlanmıştır.

Gazi Mahallesi'nde Terör Algısının Değişimi

Gazi bölgesinde örgütsel tepki ve protestoların ve propaganda alanını genişletmek amaçlı olarak yıllarca süren alışlagelmiş terör örgütü üyelerinin çağrısı üzerine esnafın kepenk kapatması ve Gazi bölgesindeki olağan yaşamın askıya alınarak ticari-beşeri ilişkilerin sona ermesiydi (Milliyet, 1993: 15). Vatandaş ve esnaf, örgüt üyelerinden bu yönde bir çağrı aldığı veya eylem hazırlığı olduğu haberini alınca malına zarar gelmemesi ve terör örgütlerinin tepkisini çekmemek amacıyla kepenk kapatma çağrısına uymaktaydı. 2017 yılı Eylül ayı içerisinde esnafa kepenk kapatma çağrısı yapıldığı bilgisi alınması üzerine; İlçe Tem-Güvenlik Büro ve Kalekol ekipleri ile ana cadde üzerindeki tüm esnafı ek-

siksiz olarak ziyaret etmek suretiyle gerekli güvenlik önleminin alınacağı bilgilendirmesini yapmıştır. Bahse konu kepenk kapatma çağrısını içeren saatlerin öncesi ve sonrasında sahada çok sıkı tedbirler alınmıştır. Esnafa, bulunduğu caddeden sorumlu olan ekibin irtibatı verilmiş, tüm bu tedbirlere rağmen terör örgütünün çağrısına icabet edenler hakkında adli ve idari işlem uygulanacağı hususu da iletilmiştir. Geçmiş yıllarda binlerce işyeri kepenk kapatırken, terör örgütünün bu çağrısı sadece 13 işyerinden karşılık bulmuştur. Tespit edilen işyerlerinin sorumluları ise Sultangazi Kaymakamlığı'na bildirilmiş ve sorumlulara idari para cezası uygulanmıştır. Belirtilen tarihteki kepenk kapatma çağrısına itibar etmeyen esnaf örgüte karşı kararlı bir duruş sergilemiş, gece kundaklama benzeri olaylara karşı dükkânlar kundaklama eylemlerine karşı korunmuş olup, daha sonra bu önlemler sürekli hale getirilmiştir. Emniyet tarafından yapılan bu zahmetli çalışma neticesinde, Gazi Mahallesi'ne etiketlenmiş terör algısı kabuk değiştirmeye başlamıştır. Belirtilen tarihten itibaren örgütlerin bir daha kepenk kapatma çağrısı olmamıştır.

Gazi bölgesi sınırları içerisinde bulunan Gazi Kent Ormanları doğal güzellikleri, bitki örtüsü ve eşsiz manzarası ile şehrin göbeğinde adeta bir tatil beldesi özelliği taşımaktadır. Örgütsel yapıların bu bölgede faal olduğu bilindiğinden, bölge dışında yaşayanlar bir yana, Gazi sakinlerini dahi yıllarca bu mesire alanını kullanmakta tereddüt etmişlerdir. Gazi halkının mahallesindeki ormanda huzurla piknik yapması sağlanmadan Gazi Mahallesi'ne etiketlenen terör algısının tamamen değiştiğini söylemenin pek gerçekçi bir yaklaşım olmayacağı düşüncesiyle, emniyet birimleri bölgedeki önlemlerini daha da artırmışlardır. Bu bağlamda, Gazi Kent Ormanları Seyir Terası mevkiinde bulunan alan, öncelikle Sultangazi İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı kalekol kullanımına tahsis edilmiş olup, 2016 yılından itibaren ormanda devriye uygulaması başlatılmıştır. Ayrıca, terörle mücadelenin etkin biçimde yapılmasına ek olarak, asayişe müessir olayların önlenmesine çalışmalarına da ağırlık verildiğinden, bu hususta STK'ların görüşü çok büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda, emniyet yetkilileri, il, ilçe dernek yöneticileri, kanaat önderleri ve mahalle muhtarları

ile bahse konu STK temsilcilerinin de katılımıyla sorunların masaya yatırıldığı çözüm odaklı toplantılar düzenlenmiştir. Adıyaman, Malatya, Çankırı, Kastamonu, Siirt, Erzurum, Ardahan, Bayburt illerinden vatandaşların bir araya geldiği, huzur toplantıları düzenlenmiştir (Sabah, 2018).

Gazi Mahallesi'nde gecekonduların kuruluş sürecindeki dayanışmadan ve 1995 Gazi olaylarının oluşturduğu kolektif hafızayla güçlenen mahalle kimliğinden kaynaklı olarak (Yücel, 2016) bölgede dışlanmışlık hissiyatı diğer bölgelere oranla kendisi daha fazla hissettirmektedir. Bu olumsuzluğun bir nebze olsun giderilebilmesi, bölgenin İstanbul ile sosyal bütünleşmesinin sağlanabilmesi, sahada örgütlere karşı verilen mücadelenin kültürel faaliyetler çerçevesinde taçlandırılabilmesiyle mümkün olabilir. Bu gibi sosyal faaliyetler ise belediyelerin ve sivil toplum kuruluşlarının desteğiyle daha anlamlı hale gelebilir ve bölgenin sosyo-kültürel gelişimine önemli bir katkı sunabilir.

Sonuç

İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün 2014-2018 yılları arasında terörle mücadelede kazanmış olduğu başarının temel kaynağı, içinde bulunduğumuz çağın bir gereği olarak, bilimsel verileri vatandaşın can güvenliğini sağlama hususunda etkili bir şekilde uygulayabilme becerisidir. Planlı çalışmalar ile terör olaylarının minimize edilerek, mevcut huzur ve sükûn halinin kalıcı hale getirilmesi hedeflenmiştir. Bir bölgenin adeta mercek altına alınarak incelenmesi ve sorunlara doğru teşhisin konulması, doğru zamanda doğru tedavi yöntemlerinin uygulanmasıyla istenilen netice elde edilmiştir.

Beş yıl devam eden saha çalışması neticesinde elde edilen veriler doğrultusunda, Amerika'da uygulanan ve resmi kıyafetli polislerin görünür şekilde görev yapması gerekliliğini vurgulayan "Kırık Camlar Teorisi"nin İstanbul'da da uygulanabilirliğinin mümkün olduğu kanaatine varılabilir. Ancak, şu da belirtilmelidir ki; bu teori güvenlik açısından yeni yaklaşımlar geliştirilmek suretiyle kullanılabilir. Amerika'da uygulanan teori, sadece asayiş olaylarına karşı mahalle güvenliğini kapsamakta ve teori kapsamında

yapılan çalışmalarda, direkt olarak güvenlik güçlerini hedef alan terör saldırısı riski dikkate alınmamaktadır. Buna karşın İstanbul Emniyet Müdürlüğü’nün hayata geçirdiği “Rasyonel Tespit-Önetkin Polislik Teorisi”nin uygulanmasında bölgeyi merkez haline getirmiş terör örgütleri ve kriminal suç örgütlerine yönelik mücadele de dikkate alınmıştır. Bu nedenle “Kırık Camlar Teorisinde” olduğu gibi polisin görünür halde bulunması için öncelikle, görev alanının polis için de güvenli hale getirilmesinin zarureti, sahada beş yıl devam eden mücadele ile tespit ve teyit edilmiştir. Sultangazi genelinde ve daha da özelden Gazi Mahallesi’nde yapılan güvenlik odaklı çalışmada “güvenlik güçlerinin güvenliği” ilkesine de hassasiyetle yaklaşıldığı gözlemlenmektedir. Sultangazi İlçesi özelinde uygulanan, “Rasyonel Tespit-Önetkin Polislik Teorisi” ile, tespit edilen sorunların kontrolü, ileri tedbir aşamasına geçilerek suç mahallinin temizlenmesi, bölgenin bir daha suç işlenemez hale getirilmesi ve güvenliğin kalıcı hale getirilmesi tedbirleri uygulanmıştır. İşlerlik kazanan bu teoriyle, Tablo-2’de de görüldüğü üzere olumlu bir netice elde edilmiştir.

Suç ve suç unsurlarıyla mücadelede verilerin iyi değerlendirilmesi, güvenlik güçlerinin varlık sebebi olan halkın yanında olduğunu hissettirmesi ve suç-suçluluyla mücadelede halkı da yanına alabilme becerisini göstermesi neticesinde psikolojik üstünlük sağlanmış ve halka korku salan kriminal örgütlenmelere kanun hâkimiyeti hissettirilmiştir. Rasyonel Tespit ve Önetkin Polislik, bilgi ve beceri isteyen, inisiyatif gerektiren, sabır ve cesareti aynı anda gösterebilme kabiliyetiyle yürütülebilen, toplum desteğini hedef alarak, toplumun huzur-güvenini kalıcı hale getirmeyi hedefleyen, çağın gerçekleriyle örtüşen, modern bir polislik anlayışıdır. Bu teorinin sahada uygulanmasıyla, adı terör ve kriminal suç çeteleriyle anılan, İstanbul’un Sultangazi ilçesinde devletin kararlılığı ve örgütsel yapıların etkisizleştirilmesi sağlanmış, bölgenin kabuk değişti ren yüzü basın-yayın organlarından da görülebilecek ölçüde değişmiştir. Bu vesileyle, sahada başarılı olmuş bir teori olan, “Rasyonel Tespit-Önetkin Polislik Teorisi”nin ülke genelinde de hayata geçirilmesi, toplumun huzuru ve refahı açısından olumlu neticeler elde edilmesine çok büyük katkılar sağlayabilir.

Kaynakça

- ACAR, Ü. (2012), *.Adan Zye Terörizm*, Kripto Yay., Ankara.
- BİLEN, Ö., A. BÜYÜKLÜ. (2018). "Kırık Pencereleer Teorisi'nin İstanbul Metropolitan Alanı'nda Geçerliliğinin Testi", *İdealkent Dergisi*, 23(9), s.160-188.
- BUGÜN. (2015), Haber Araştırma Servisi, "Gazi'de Cenaze Gerginliğı", 27.07.2015, s. 12.
- CUMHURİYET. (2015), Haber Araştırma Servisi, "Yürüyüşe Yasak Var, Cenazede Gerginlik" 26.07.2015, s.13.
- DOĞAN, M. C. (1997), "Türkiye'nin Nüfus Yapısı ve Varoşlardaki İşsizlik Sorunu İstanbul, Alemdağı, Gazi Mahallesi ve K. Bakkalköy Örneğı", *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, (9), İstanbul, s. 191-208.
- GÖKBUNAR, A. R. (2014), "Organize Suç ve Terör Örgütleri İle Mücadelede Sivil Silah: Sosyal Destekler", *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(2), Manisa, s. 230-242.
- GÜREL, S. (2015), "Terör ve Terör Örgütlerinin Finans Kaynakları", *Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, ISSN: 2148-1415. s. 15-27.
- HABERTÜRK. (2015), Erişim tarihi: 02.11.2018, Erişim adresi: <https://www.haberturk.com/gundem/haber/1112466-gazi-mahallesindeki-olaylarda-2-kisi-tutuklandi>
- HABERTÜRK. (2018), Erişim tarihi: 23.12.2018, Erişim adresi, <https://www.haberturk.com/bufecinin-katili-pkk-li-terorist-yakalandi-2183023>
- HÜRRİYET. (2015), "Polise Ateş Açıldı 4 Yaralı" 26.07.2015, s.17.
- İHLAS HABER AJANSI. (2015), Erişim tarihi: 21.12.2018, Erişim adresi: <https://www.iha.com.tr/haber-gazi-mahallesinde-polis-mudahalesi-482220/>
- İHLAS HABER AJANSI. (2016), Erişim tarihi: 29.10.2018, Erişim adresi: <http://www.iha.com.tr/haber-sultangazide-bombasusu-verilen-tup-polisi-alarma-gecirdi-565958/>
- İSTANBUL İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ (İEM). (2018), *Faliyet Raporu* İEM, İstanbul.

Terör, Asayiş ve Organize Suç Örgütleriyle Mücadelede “Rasyonel Tespit-Önetkin Polislik Teorisi”nin Hayata Geçirilmesi ve Sosyal Hayata Etkileri “Gazi Mahallesi Örneği”

KARTAL, A. B. (2018), “Uluslararası Terörizmin Değişen Yapısı ve Terör Örgütlerinin Sosyal Medyayı Kullanması: Suriye’de DAEŞ ve YPG Örneği”, *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 14(27), MSÜ Yay., İstanbul: 2018, s. 39-77.

KAZAN, H. (2016), Terör-Medya İlişkisi ve Medyada Terör Haberciliği, Terör Terörizm kavramları, *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 12(24), MSÜ Yay., İstanbul: 2016, s. 109-147.

KRIEGER, T., DANIEL, M. (2010), “Terrorism in the Worlds of Welfare Capitalism”, *Center For International Economics Working Paper Series*, 54(6), University of Paderborn-Germany: 2010, pp. 902-939.

MİLLİYET. (1993), “Esnaf Dükkân Açmadı”, 08.07.1993, s.15.

MİLLİYET. (1995), Avcılar, E., Akşit, H. ve dğr. “büyük provokasyon”, “Gaziosmanpaşa’da provokasyon kokan kahvehane baskınında 2 kişi öldü 15 kişi yaralandı”. 13.03.1995. s.14.

MİLLİYET. (1995), “Naftalinli Pankartlar”, 17.03.1995, s.3.

MİLLİYET. (1996), Bakacak, M., Arslan, E., “gazi mahallesinde dükkanların büyük bölümü kepenklerini kapattı”, 13.03.1996. s.3.

MİLLİYET. (2013), Erişim tarihi: 20.12.2018, Erişim Adresi: <http://www.milliyet.com.tr/-burada-ya-solcu-olunur-yada/gundem/detay/1778018/default.htm>

ORAL, B. G. (2016), “Terörizmin Finansmanı ile Mücadelede Vergilendirme ve Terör İlişkisi”, *Mcbü Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(4), Manisa: 2016.

ÖZYILDIZ, S. (2017), “Makarenko’nun “Kara Delik Sendromu” Teorisi ve Terörizm Finansmanında Sınırşan Organize Suçlar”, *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, (25), MSÜ Yay., İstanbul: 2017, s. 27-64.

RESMİ GAZETE. (2008), “Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması Ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” S. 26824, Kanun No. 5747, 22.03.2008.

SABAH. (2016), Erişim tarihi: 24.12.2018, Erişim adresi: <https://www.sabah.com.tr/gundem/2016/02/01/gazi-mahallesinde-polise-saldiri>

- SABAH. (2018). Pazar Eki, "Bir normalleşme öyküsü: Gazi Mahallesi", 23.12.2018.
- SKAPERDASS, T. (2001), "The Political Economy of Organized Crime: Providing Protection When the State Does Not", V.2, *Economics Governance*, 2(3), California: 2001, pp. 173-202.
- SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI. (2016), İstanbul *Sultangazi Belediyesi 2016 Yılı Sayıştay Denetim Raporu*, Eylül 2017, s.29-30.
- YENİŞAFAK. (2018), Erişim tarihi: 29.10.2018, Erişim adresi: <https://www.yenisafak.com/gundem/gazi-simdimahalle-odu-3279963>
- YÜCEL, H. (2016), "Varoşun Üç Hali: İç Varoş, Parçalanmış Varoş ve Bütünleşik Varoş, *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, 4(1), İstanbul: 2016, s. 53-84.